

2017 Cumhuriyet Bayramı Konuşması

Sevgili Öğretmenler, sevgili Öğrenciler,

Bu öğleden sonra, Cumhuriyet Bayramını kutlamak üzere bu salonda sizlerle bir araya gelmekten çok mutluyum.

29 Ekim'i kutlamak, ulusal tarihinizin önemli bir anını kutlamak olduğu kadar Cumhuriyetinizi de yeniden değerlendirmek demektir. Her biriniz, 2017'de Cumhuriyet üzerinde durmanın ne denli önemli olduğunu kavramaktasınız.

Bundan birkaç yıl önce, Michel-Ange'ın «Gece» heykelinin ayağına hakkettiği şu ünlü cümleden burada behsetmişim:

«Eğer zorbalığı görmek içinse uyanma!»

Bu denli kuvvetli bir anlam taşıyan bu cümleyi hem çok beğeniyor hem de maalesef onun hâlâ çok güncel kaldığını düşünüyorum.

Üçüncü Rayh Nazi Almanyası'na karşı Fransız direnişinin mimarı General de Gaulle, Haziran 1940'da tıpkı Mustafa Kemal Atatürk'ün 1919'da yaptığı gibi, halkı; uyanışa, zorbalığa seyirci kalmamaya, tam tersine ülkeyi teslim etmemeye, her şeyi kabullenen korkaklık ve yüzüstü bırakılmışlığa karşı koymaya çağırmıştı.

Cumhuriyet ve demokrasi, onları korumak, zenginleştirmek, onların kök salmalarını ve kuvvetlenmelerini sağlamak için uğurlarında mücadele verilmeyi hak eden zenginliklerdir. Cumhuriyet zorbalığın karşıtıdır çünkü doğası gereği bir tür ahlâk, dünyayı görme şekli ve umut üzerine kuruludur.

Cumhuriyet, her şeyden önce, değer, kanun ve etik kurallardan oluşan ortak bir çerçevede farklılıklara saygı duyulmasıdır. Bu ortak çerçeve, kaçınılmaz olarak, ulus nezdinde her birimize özel görevler yüklemektedir. Fransa'da olduğu gibi, Türkiye'de de ulus kendisinden kopmazcasına Cumhuriyet'e bağlıdır.

Fransız ulusu gibi, Türk ulusu da, birlikte yaşama ve ortak bir kader için kendini birlikte inşa etme iradesi üzerine kurulu bir halktan oluşmaktadır. Bu, onun markası, bugünkü dili kullanacak olursak DNA'sıdır; anne bananız, büyükanne ve büyükbabalarınız ve özgürlük askerlerinin tam katılımıyla, Mustafa Kemal Atatürk'ün istediği ortak katedir. Cumhuriyet'in kuruluşundan 1938'deki ölümüne dek, Mustafa Kemal Atatürk, farklılıklara saygı duyarak, özgürlük, eşitlik, kardeşlik ve laiklik temelinde kadın ve erkekleri bir araya getirerek bir birlik inşa etme kaygısı taşımıştır.

Atatürk bu noktaya rekor bir zamanda ulaştı ve hepimiz kendisine derin bir minnet duymalısınız. Tarihimizin ve ortak ilişkilerimizin yakınlığı sayesinde, 1921'den itibaren, Fransa'nın Mustafa Kemal Atatürk'ün çağrısına cevaben Türk ulusu olgusunu ve Türk Anayasası'ndaki ifadeyle, kanunlara bağlı demokratik-laik ve sosyal bir devletin doğuşunu tanıyan ilk ülke olması doğaldı.

Şu halde, bir demokrasinin niteliği, bir diğerine açılma özelliğiyle ölçülür. Bugün dünyanın pek çok noktasında genel anlamda zor bir dönem yaşandığı kanaatindeyim çünkü diğerine karşı hissedilen korku büyüktür. Diğer, komşu bir ülke veya bölge olabildiği gibi, bizim çok daha yakınımızdaki genç, yaşlı, ölmek üzere olan, işsiz, sığınma talebinde bulunan, sığınmacı veya engelli bir kişi olabilir.

Berlin Duvarı'nın 1989'da yıkıldığını kuşkusuz ki tarih derslerinizden biliyorsunuz. « Demir perde» olarak adlandırılan ve Orta Avrupa ile Baltık halklarını Marksist bir diktatörlüğe hapseden bu

kapalı sınır çözüldü. Siz gençler için bu uzak bir tarih gibi görünebilir ancak zaman çizelgesinde dün kadar yakın bir tarihtir.

Bugün 21. yüzyıl insanının geçmişten hâlâ ders almadığını kaygıyla gözlemlemekteyiz.

Gerçekten de her kıtada, insanlar delilik anlarında yeni duvar ve demir kafesler inşa etmeye çalışmaktadırlar. Ulus ve Cumhuriyet fikrine tamamen karşı bir zihniyette, kendi kabuğuna çekilme eğilimi giderek güçlenmekte ve böylelikle 21. yüzyılın gelecek ve muhtemel çatışmalarını hazırlayan kin ve nefret tohumları ekilmektedir.

Ancak siz yeni nesiller üzerinden, umudun ve başka bir dünyanın beklentisi olmalıdır.

İzninizle bir kez daha General de Gaulle'e döneceğim. Bundan tam elli yıl önce, Türkiye'nin davetlisi olarak ülkenize geldiğinde de Gaulle şunları diyordu: «Avrupa ve Asya arasındaki boğazlara hâkim, üç kıtanın kavşağında yer alan Türkiye, koruduğu pek çok geçit üzerinden, dünyanın bu bölgesinde barışı veya savaşı intikal ettirebilir. Atlantik'e, kuzey denizlerine ve Akdeniz'e açılan Fransa, Rhin ve Tuna nehirleri kıyısındaki ülkeler, Britanya adaları, İtalya ve İber yarımadalarıyla birlikte Batı'nın merkezini oluşturmaktadır. Türkiye ve Fransa, her ikisi de, doğaları ve tarihleri gereği, pek çok insanın kaderine dair pek çok sorumlulukla kuşatılmışlardır».

Sevgili öğretmenler, sevgili öğrenciler, bu sözlerle, sizler de görüyorsunuz ki bizleri zamanın büyük sorunları üzerine harekete geçiren bu mesajın içeriğiyle kendi kabuklarımıza çekilmekten oldukça uzaktayız. Bu mesaj, Mustafa Kemal Atatürk'ün öğretisi, «Yurtta sulh, sınırlarda sulh ve cihanda sulh» öğretisiyle de birleşmektedir.

Genç bir şaire yazdığı mektuplarında «oysa dünyaya niçin kuşkuyla yaklaşalım ki?» diye sorguluyor büyük yazar Rainer Maria Rilke: « Dünya bize karşı değildir. Kendi içinde korkular varsa, bunlar bizim korkularımızdır. Kendi içinde uçurumlar varsa, bu uçurumlar bize aittir. Eğer tehlikeler burada bulunuyorsa, bunları sevmeye çalışmalıyız ».

Karanlığa karşı yürümek, belirsizlik içinde dolaşmak, karmaşıklığı yaşamak, gerilimi hissetmek... Bütün bunlar, demokrasiyi içinde barındırabilmek, her birimizin ve hepimizin özgürlüğünü koruyabilmek için, özelde yurttaşa genelde ise insanlığa sürekli sunulan bir yoldur.

Yaşasın Türkiye ! Güzel bir Cumhuriyet Bayramı dilekleriyle !

Yann de Lansalut
Müdür